

RIPPISRAAMIS

Ilosanomaopas rippikoululaisille ja vasta-alkajille

Mailis Janatuinen

Uudistettu 20.1.2023

Päivitetty 10.3.2023

Sisällys

Ohjeita vetäjälle

1. Jumala syntyy ihmiseksi • Luuk. 2:1–20
2. Jeesus kohtaa parantumattomasti sairaan • Mark. 2:1–12
3. Jeesus kohtaa menestyneen poliitikon • Mark. 10:17–27
4. Jeesus kohtaa syntisen naisen • Luuk. 7:36–50
5. Jeesuksen opetuksia A: Kaksi kadonnutta poikaa • Luuk. 15:11–32
6. Jeesuksen opetuksia B: Kuka on sinun lähimmäisesi? • Luuk. 10:25–27
7. Jeesus kohtaa verotoimiston johtajan • Luuk. 19:1–10
8. Jeesus kohtaa sokean kerjäläisen • Mark. 10:46–52
9. Jeesus kohtaa kaksi murhamiestä • Luuk. 23:32–43
10. Ylösnoussut Jeesus kohtaa epäilijän • Joh. 20:19–31

Ohjeita vetäjälle

Raamattupiiri pidetään ensin isosille. Sitten isokset vetävät sen ryhmälleen. Aikaa tarvitaan vähintään kolme varttia, mieluummin tunti.

Isonen selittää piirin aluksi ”**pelin säännöt**”, jotka ovat seuraavanlaiset:

1. Isonen ei itse vastaa kysymyksiinsä.
2. Toisaalta isonen ei myöskään koskaan sano, että jokin vastaus on väärä. Kaikki vastaukset hyväksytään sellaisinaan.
3. Isonen palauttaa keskustelun asiaan, jos se lähtee rönstyilemään.

Raamatun kohta luetaan ensin kokonaan vuorolukuna. Kaikilla pitää olla teksti edessään; toisen kirjasta tai kännykästä ei saa katsoa.

Isonen lukee **taustatiedot** ja alkaa sitten esittää kysymyksiä.

Käsiteltävät jakeet luetaan vielä uudelleen sitä mukaa, kun niitä käsitellään.

Etenemisivauhti vaihtelee eri ryhmissä. Jos ryhmä on keskustelevalainen, voi kysymyksiä olla liikaakin, ja osa niistä on jätettävä käsittelemättä. Älä kuitenkaan tee niin, että jätät pois kaikki loppupään kysymykset, koska silloin ei päästä itse pääasiaan eli ristiriitalle.

Muista odottaa muidenkin vastauksia kuin niiden, jotka puhuvat eniten. Muutoin piiristä tulee kaksin- tai kolminpuhelua sinun ja puheripulisten välille.

Jos ryhmä on todella **hiljainen**, voi vastauksia kysyä myös vuoron perään jokaiselta. (Tämä pätee vain riparilaisiin, ei aikuisten piireihin.)

Isonen lukee **Ilosanoma-kohdan** kahteen kertaan. Sen jälkeen kaikilta kysytään, mitä he ovat piirin aikana oppineet.

1. JUMALA SYNTYY IHMISEKSI

Luukas 2:1–20

Taustaa: Luukkaan 1. luvussa on kerrottu, miten Maria tuli raskaaksi Pyhästä Hengestä ilman miehen myötävaikutusta. Sukulaiset ja naapurit tietenkin luulivat, että lapsi oli Joosefin. Tuossa kulttuurissa seksisuhteen aloittaminen ennen häitä oli hirveä synti ja hirveä häpeä. Huomatkaa, että juutalaiset olivat odottaneet Daavidin pojan eli Kristus-kuninkaan syntymää jo satojen vuosien ajan, koska se oli ennustettu Vanhassa testamentissa.

Jakeet 1–3

- Miettikää, millaiset tunnelmat vallitsevat maassa, jossa miehitysvalta suunnittelee yleistä verotusta ja määrää kaikki ihmiset ilmoittautumaan veroluetteloon syntymäkaupungissaan?

Jakeet 4–5

- Matkaa Nasaretista Betlehemiin kertyy noin 130 km. Montako päivää suunnilleen tuollainen matka kestää, jos kuljetaan aasilla tai jalkaisin?
- Roomalaisille olisi riittänyt, kunhan yksi mieshenkilö kustakin perheestä olisi käynyt ilmoittautumassa veroluetteloon. Miksi viimeisillään raskaana oleva Maria halusi välttämättä lähteä mukaan noin hankalalle matkalle? Mistä syystä hän ei halunnut jäädä Nasaretiin ilman Joosefia?

Jakeet 6–7. Seimi tarkoittaa eläinten syöttökaukaloa. Siitä on päätelty, että Jeesus syntyi johonkin eläinten suojaan, mahdollisesti luolaan.

- Miettikää eri syitä, miksi ketkään – eivät Josefin sukulaisukaan – ottaneet kihlaparia kattonsa alle?
- Millaisia hankaluuksia tulee eteen, jos vauva on synnyttävä karjasuojassa?
- Mitä nuori äiti Maria ehkä ajatteli siitä, ettei Jumala ollut järjestänyt hänelle turvallisempaa synnytyspaikkaa?
- Yleensä kättilö pesee ja kapaloi lapsen, ettei väsyneen äidin tarvitsisi sitä tehdä? Mistä luulette johtuneen, ettei paikalla ollut edes kättilöä?
- Miksi maailman Vapahtajan piti syntyä tuollaisissa olosuhteissa?

Jakeet 8–9. Paimenia syrjittiin tuohon aikaan ja tuossa kulttuurissa, koska he eivät kyenneet ”pyhittämään sapattia” eli olemaan lepöpäivänä työtä tekemättä. Heitä ei myöskään hyväksytty oikeuteen todistajiksi väitetyn epäluotettavuutensa takia.

- Mietitään paimenten elämää. Millaisia ilon- ja surunaiheita heidän elämäänsä ehkä sisältyi?
- Millainen oli ehkä paimenten suhde Jumalaan, jonka käskyjä he eivät pystyneet täyttämään?
- Jakeessa 9 sanotaan, että ”suuri pelko” valtasi paimenet. Mitä nämä miehet oikein pelkäsivät?
- Mikä on se asia, jonka tapahtumista sinä pelkäätkä kaikkein? Voit vastata joko ääneen tai hiljaa mielessäsi.

Jakeet 10–12

- Mikä enkelin sanoissa teki paimenet erityisen iloisiksi?
- Miksi Jeesuksen syntymä merkitsee suurta iloa koko ihmiskunnalle?
- Enkeli kutsui vastasyntyntä lasta Vapahtajaksi. Mistä Jeesus tuli vapahtamaan ihmiskunnan ja millä tavalla?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus on ”Kristus, Herra”?
- Mitä paimenet ehkä ajattelivat kuullessaan, että kauan kaivattu Vapahtaja nukkuukin eläinten syöttökaukalossa?
- Miksi Jumala tahtoi näyttää Poikansa paimenille heti samana yönä, kun tämä oli syntynyt?
- Miksi enkeli ei sanonut vastasyntyneen lapsen vanhempien nimeä ja osoitetta, vaan antoi vain merkin: lapsi makaisi seimessä?

Jakeet 13–14

- Mitä syytä enkelien sotajoukolla oli iloita, kun Jumala oli juuri syntynyt lian, kylmyyden, vihollisten ja bakteerien keskelle?
- Miten Jumalan kunnia tulee näkyviin jouluyön tapahtumissa?

Jakeet 15–20

- Miettikää, miten paimenet onnistuivat löytämään oikean eläinsuojan keskellä yötä ilman osoitetta?
- Mikä paimenten kertomuksessa lohdutti ehkä eniten Mariaa ja Joosefia, joilla oli takanaan rankka vuorokausi?
- Miksi Jumala ei lähettänyt enkeleitään Marian ja Joosefin luo eläinsuojaan, vaan lähetti heidät sen sijaan paimenten luo?
- Paimenet kertoivat näkemästään ja kuulemastaan monille ihmisille. Miettikää, miksi Jeesuksesta ei kuitenkaan tullut julkista ennen kuin vasta 30 vuoden kuluttua?
- Useimmat paimenista olivat ehkä jo kuolleet silloin, kun Jeesus aloitti julkisen toimintansa. Mikä heidän elämässään oli kuitenkin muuttunut tämän yhden ainoan kohtaamisen perusteella?

Ilosanoma: Jeesus syntyi tähän maailmaan, että sinäkin saisit elämäsi suuren ilon. Hän tahtoo olla Vapahtajasi ja antaa sinulle pahat tekosi anteeksi. Ilosanomalla oli kuitenkin hintansa, joka Jeesuksen itsensä täytyi maksaa. Hän aloitti maksamisen seimessä ja päätti sen ristillä.

2. JEESUS KOHTAA PARANTUMATTOMASTI SAIRAAN

Markus 2:1–12

Taustaa: Talot Israelissa olivat ja ovat yhä **tasakattoisia**. Katot rakennettiin niin, että tukihirsien päälle laitettiin kaksi kerrosta poikkipuita ja niiden väliin kaksi kerrosta savea. Katolle mentiin ulkoportaita pitkin. Tekstimme talon omisti Jeesuksen opetuslapsi Pietarin anoppi ja se toimi Jeesuksen kotina Kapernaumissa. Ihminen **halvaantuu** yleensä keski-ikässä tai sitä vanhempana aivoverenvuodon tai tulpan seurauksena. Usein hän menettää samalla puhekykynsä kokonaan tai osittain. Halvaantunut mies ei sano tekstissämme yhtään ainoaa sanaa.

Jakeet 1–3. Mietitään ensin halvaantuneen miehen siihenastista elämää.

- Millä kaikilla tavoilla perheen elämä oli muuttunut perheenisän halvaannuttua ja menetettyä puhekykynsä?
- Miten tämän miehen usko Jumalaan ehkä muuttui hänen sairastuttuaan? Entä silloin, kun Jumala ei rukouksista huolimatta parantanutkaan häntä?
- Millaista huolenpitoa halvaantunut mies tarvitsi jokapäiväisessä elämässään?
- Tuohon aikaan ei taloissa ollut sisävessaa eikä kylpyhuonetta. Millaista oli sen perheenjäsenen arki, joka joutui hoitamaan halvaantunutta miestä?
- Jakeesta 5 käy ilmi, että mies oli tehnyt jotain pahaa (eli syntiä). Mitä pahaa ihminen saattaa tehdä liikuntakyvyttömänakin?
- Ehkä Jeesus viittaa synteihin, jotka mies oli tehnyt ennen sairastumistaan. Mitä häneen vaikutti se, ettei hän pystynyt koskaan enää pyytämään niitä anteeksi?

Jakeet 3–4a. Mietitään neljän miehen matkantekoa, kun he kantoivat halvaantunutta miestä Pietarin anopin talon eteen ja siitä katolle.

- Keitä kantajat olivat – mieltikää eri vaihtoehtoja?
- Jos aikuista miestä kannetaan makuumaton päällä ahtaan itämaisen kaupungin läpi, niin mikä siinä hommassa on kaikkein hankalinta?
- Miksi nuo neljä miestä eivät kääntyneet takaisin nähdessään, että talo oli tupaten täynnä?
- Mikseivät ihmiset tulleet ulos Pietarin anopin talosta, että sairas ja hänen kantajansa olisivat päässeet sinne sisälle?
- Miten sairas mies saatiin raahatuksi ulkoportaita pitkin katolle, niin ettei hän luiskahtanut maton päältä pois?
- Millaisia työkaluja miehet tarvitsivat katon purkamiseen ja mistä he ne saivat?
- Mitä yllä kuvatulle katolle tapahtui, kun siihen tehtiin miehen mentävä aukko? Katsokaa Taustaa-kohtaa.
- Jeesus oli talon sisällä puhetta pitämässä. Millaisia huomautuksia sisältä ehkä kuului katon purkamisen aikana?

Jae 5. Puhumme nyt siitä lyhyestä ajasta, kun sairas oli jo kuullut anteeksiantamuksen sanat, mutta ei ollut vielä parantunut.

- Neljä miestä oli tuonut ystävänsä Jeesuksen parannettavaksi. Mitä he ehkä ajattelivat, kun Jeesus ei heti parantanutkaan häntä, vaan alkoi puhua syntien anteeksisaamisesta?
- Kuvittele, että sinä pyytäisit Jeesukselta apua vaikeimpaan ongelmaasi, ja hän vastaisikin sinulle näin: ”Poikani/tyttäreni, sinun syntisi annetaan anteeksi.” Tulisitko iloiseksi vai vihaiseksi? (Jos voisit valita, kumman valitsisit: hyvän omantunnon vai ongelmiesi ratkaisun?)
- Miksi Jeesus toimi siinä järjestyksessä, että hän antoi ensin synnit anteeksi ja paransi vasta sitten?
- Mitä Jeesus tarkoitti kutsuessaan halvaantunutta pojakseen?
- Mitä halvaantuneelle merkitsi, että hän tiesi nyt saaneensa anteeksi kaikki ne synnit, jotka hänen mieltään olivat painaneet?
- Miten halvaantuneen miehen asenne omaan sairauteensa muuttui, kun hän tiesi nyt pääsevänsä kuoltuaan taivaaseen?
- Sanat ”kun Jeesus näki heidän uskonsa” viittaavat neljän kantajan uskoon. Mieltikää, milloin kantajien usko oli syntynyt ja millä hetkellä halvaantunut itse alkoi uskoa Jeesukseen.

Jakeet 6–7. Juutalaiset tiesivät Mooseksen laista, että synnit voitiin saada anteeksi vain tempelissä, kun siellä uhrattiin eläinuhri.

- Miten Jeesus voi tietää, mitä hänen vastustajansa lainopettajat päänsä sisällä ajattelivat?
- Miksi Jeesuksella, ja vain hänellä, oli oikeus antaa ihmisille anteeksi heidän syntinsä ilman syntiuhria ja muuallakin kuin tempelissä?

Jakeet 8–9

- Vastatkaa siihen kysymykseen, jonka Jeesus esittää jakeissa 8–9.
- Mitä Jeesukselle maksoi, että hän paransi miehen sairauden? Mitä hänelle maksaisi, että hän antoi miehen synnit anteeksi?

Jakeet 10–12. Ihminen tarvitsee yleensä pitkäaikaista fysioterapiaa voidakseen liikkua, jos hän on maannut sängyssä vuosikaudet.

- Mitä Jeesus todisti itsestään parantaessaan tämän miehen – Ihmisen Poika tarkoittaa näet häntä itseään?
- Montako ihmettä tässä tapahtui?
- Miksi parantunut mies lähti ovesta ulos mitään sanomatta?
- Miksi ihmiset ylistivät Jumalaa, eivät Jeesusta?

Hosanoma: Jeesus sanoo sinullekin tässä raamattupiirissä: ”*Poikani/tyttäreni, sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi.*” Hänen oli kuitenkin maksettava kova hinta tästä lupauksesta: hänestä itsestään tehtiin nimittäin syntiuhri, kun hän riippui ristillä ja kantoi päällään rangaistusta kaikkien meidän synneistämme.

3. JEESUS KOHTAA MENESTYNEEN NUOREN MIEHEN

Markus 10:17–27

Taustaa: Matteus kutsuu tekstimme miestä nuorukaiseksi ja Luukas sanoo hänen olleen korkeassa yhteiskunnallisessa asemassa, saattoi jopa olla sikäläisen eduskunnassa eli korkeimmassa neuvoston jäsen.

Jakeet 17–18. Huomatkaa, ettei juoksemista pidetä Lähi-idän kulttuureissa miehen arvolle sopivana käytöksenä. Ei myöskään ihmisten eteen polvistumista.

- Mikä sai tämän menestyneen nuoren miehen käyttäytymään niin epätavallisesti kuin mistä jae 17 kertoo?
- Miksi menestys ja varakkuus eivät olleet tehneet tätä miestä onnelliseksi ja tyytyväiseksi?
- Miksi Jeesus ei hyväksynyt miehen puhuttelua tämän kutsuessa häntä ”hyväksi opettajaksi”?
- Mistä syystä meilläkään ei aina ole varmuutta siitä, mitä meille kuoleman jälkeen tapahtuu?

Jakeet 19–20

- Miksi miehellä ei ollut varmuutta pelastuksesta, vaikka hän oli noudattanut Jumalan käskyjä koko ikänsä?
- Moni menestyvä mies on joutunut suuriin kiusauksiin esimerkiksi rahan ja naisten suhteen. Miten ihmeessä tämä mies oli selvinnyt kaikista kiusauksista lankeamatta niihin yhtään ainoata kertaa?
- Huomatkaa, että Jeesuksen mukaan käskyjä on noudatettava myös ajatuksissa ja sanoissa, ei vain teoissa. Luuletteko, että mies oli onnistunut niin elämään? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä Jeesuksen luettelemista käskyistä on sinun mielestäsi vaikeinta noudattaa?
- Tunnetko ihmisiä, jotka voisivat vastata Jeesukselle samalla tavalla kuin tämä nuori mies vastasi? Jos tunnet, keitä he ovat?

Jae 21

- Mieheltä puuttui vielä yksi asia. Mikä se oli?
- Mitä aarteita miehellä oli maan päällä?
- Miten aarretta voidaan koota taivaaseen?
- Vertaa taivaassa ja maan päällä olevaa aarretta keskenään. Mitä eroja niiden välillä on?
- Kumman aarteen sinä haluaisit itsellesi, jos olisi pakko valita: taivaallisen vai maanpäällisen aarteen?

Jae 22

- Miehellä oli luultavasti vaimo, lapsia ja vielä vanhat vanhemmat elätettävänä. Mitä heille olisi tapahtunut, jos hän olisi noudattanut Jeesuksen käskyä jakeessa 21?
- Voisitko sinä luopua omaisuudestasi ja pankkitilistäsi, jos se olisi Jeesuksen seuraamisen ehto? Miksi voisit, miksi et voisi?
- Jakeen 21 mukaan Jeesus katsoi nuorta miestä rakastavasti. Miksi hän siis antoi miehelle niin kovan käskyn, ettei tämä kyennyt sitä täyttämään?
- Mitä vaihtoehtoja miehelle jäi, kun hän huomasi, ettei pysty luopumaan aarteestaan?
- Miten Jeesus olisi ehkä reagoinut, jos mies olisi tunnustanut rakastavansa rahaa enemmän kuin Jumalaa, ja pyytänyt sitä anteeksi?
- Mikä oli siis tämän nuoren miehen suurin erehdys?

Jakeet 23–25

- Kun Jeesus sanoo ”rikas”, niin miten rikasta hän tarkoittaa?
- Kuvittele miehessäsi, että kameli yrittäisi työntää päätään neulansilmän läpi. Miksi rikkaan on yhtä vaikea päästä Jumalan valtakuntaan?
- Juutalaisten esi-isä Abraham oli todella rikas mies, joka ei luopunut koskaan omaisuudestaan ja pääsi silti taivaaseen? Miksi?

Jakeet 26–27. Tässä ei puhuta enää vain rikkaista, vaan kaikista maailman ihmisistä.

- Vertaa toisiinsa niitä kahta vastausta, jonka Jeesus antoi rikkaalle nuorukaiselle ja Pietarille (jakeet 21 ja 27). Mitä yhteistä, mitä eroa?
- Jeesus ei vastannut suoraan Pietarin kysymykseen jakeessa 26. Mikä siihen olisi mielestäsi oikea vastaus?
- Miksi kaikkien ihmisten on mahdotonta pelastua? Miksi ihmisten pelastaminen on mahdollista vain Jumalalle?

Ilosanoma: Se ihminen, joka ei näe itsessään yhtään ainoaa syntiä, lähtee aina Jeesuksen luota pois. Jos sinä tajuat, ettet ole noudattanut Jeesuksen luettelemia käskyjä, pyydä toki syntejäsi anteeksi häneltä vaikkapa ehtoollispöydässä. Silloin saat myös varmuuden siitä, että perit ikuisen elämän ja pääset taivaaseen kuolemasi jälkeen.

4. JEESUS KOHTAA SYNTISEN NAISEN

Luukas 7:36–50

Taustaa: Kunnioitettu vieras toivotettiin tuohon aikaan tervetulleeksi niin, että hänelle annettiin tervetulosuudelma ja hänen jalkansa pestiin ja voideltiin oliiviöljyllä. **Fariseukset** olivat ihmisiä, jotka koettivat elää Jumalan tahdon mukaisesti ja erottautua syntisistä. **Tekstimme nainen** oli ilmeisesti kaupungin prostituoitu, joka myi itseään. Hän oli varmaan kuullut, että Jeesus oli joskus **syönyt yhdessä syntisten kanssa**, mitä muut uskonnolliset opettajat eivät koskaan tehneet.

Alustavat kysymykset:

- Miettikää, millaiset elämänvaiheet olivat ehkä ajaneet tämän naisen myymään itseään?
- Minkä verran luulette tekstimme naisen tienneen oikeasta rakkaudesta?
- Mainitkaa mahdollisimman monta eroa tekstimme ilotytön ja fariseus Simonin välillä.

Jae 36

- Katsokaa Taustaa-kohtaa ja miettikää mahdollisia syitä, miksi Simon ei antanut Jeesukselle kunniavieraan tervetuloitovotusta?
- Mitä tarkoitusta varten luulette Simonin ylipäänsä kutsuneen Jeesuksen kotiinsa?

Jae 37. Alabasteripullo täynnä tuoksuöljyä maksoi tuohon aikaan melkoisesti rahaa. Naiset saattoivat kuljettaa tällaista hajuvoi-depulloa narussa kaulassaan.

- Miettikää, miten nainen pääsi Simonin ulkoportista pihalle, sitten ovesta sisälle ja ruokasaliin ilman että joku hänet pysäytti?
- Mitä tarkoitusta varten nainen tuli Simonin taloon, vaikka tiesi joutuvansa siellä ihmisten tuijotettavaksi ja haukuttavaksi?
- Mikä sai naisen uskomaan ja toivomaan, ettei Jeesus torjuisi häntä luotaan?

Jae 38. Tuossa kulttuurissa naiset esiintyivät yleensä huivi päässään eivätkä näyttäneet hiuksiaan vieraille miehille.

- Miksi nainen ei puhunut Jeesukselle mitään koko vierailun aikana?
- Paljonko kyyneliä pitää olla, että aikuisen miehen jalat voivat niistä kastua?
- Mitä nainen itki?
- Mitä arvelette, milloin nainen oli viimeksi itkenyt kunnolla?
- Miksi nainen ei kuivannut Jeesuksen jalkoja helmallaan tai huivillaan, vaan hiuksillaan?
- Mitä nainen halusi sanoa käytöksellään Jeesukselle?
- Mistä nainen tajusi sanoittakin, ettei Jeesus inhonnut häntä?
- 99 miestä sadasta olisi nolostunut tuollaisessa tilanteessa. Miksi Jeesus ei nolostunut yhtään?

Jae 39

- Mitä Simonin ajatukset hänestä paljastavat?

Jakeet 40–43. Jeesus osoittaa lukeneensa Simonin ajatukset ja kertoo pienen vertauksen. 50 denaaria vastaa puolentoista vuoden palkkaa ja 50 denaaria puolentoista kuukauden palkkaa.

- Paljonko puolentoista vuoden ja puolentoista kuukauden keskipalkka olisi meidän valuutassamme?
- Ketä Jeesus tarkoittaa pankkiirilla ja kahdella velallisella?
- Ymmärrämme hyvin, mistä synneistä nainen oli velkaantunut Jumalan edessä, mutta entä Simon? Mistä synneistä hän oli jäänyt velkaa Jumalalle? (Mistä huomaamme, ettei Simon rakastanut Jumalaa eikä lähimmäistään?)
- Miksi meidän on niin paljon helpompi huomata toisten synnit kuin omamme?
- Jos sinä olet velkaantunut Jumalalle jokaisesta ilkeästä sanastasi, teostasi, laiminlyönnistäsi ja rakkaudettomuudestasi, kuinka paljon arvelet olevasi hänelle velkaa? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)

Jakeet 44–46

- Miettikää, millä mielellä nainen kuunteli näitä Jeesuksen sanoja? Entä Simon?

Jakeet 47–48

- Kumpi tapahtui ensin: sekö että nainen uskoi saavansa syntinsä anteeksi Jeesukselta vai se, että hän rakasti Jeesusta? (Mitä valoa äskeinen pieni vertaus tuo tähän kysymykseen?)

Jae 49. Jeesuksen sanoja hämmästeltiin siksi, että juutalaiset eivät saaneet syntejään anteeksi muualla kuin uhrialttarin ääressä tempelissä.

- Mitä tapahtui sille syntivelalle, jonka nainen oli velkaa Jumalalle? Entä sille syntivelalle, jonka Simon oli hänelle velkaa?
- Mikä oli maksuväline, jolla Jeesus maksoi kaikkien ihmisten syntivelat?
- Jos Simon olisi kuollut tuona päivänä, olisiko hän päässyt taivaaseen? Perustele vastauksesi.

Jae 50

- Mitä Jeesus tahtoi ilmoittaa sekä naiselle että muille huoneessa olijoille näillä sanoilla?
- Miettikää, millaiseksi naisen elämä tästä lähtien muuttui?

Ilosanoma: Jos sinä tuot ilkeytesi, laiminlyöntisi ja rakkaudettomuutesi Jeesuksen eteen (vaikkapa ehtoollispöydässä), hän sanoo sinulle samat sanat kuin tekstimme naiselle: ”*Kaikki sinun syntisi on annettu anteeksi. Uskosi on pelastanut sinut. Mene rauhassa*” (jakeet 48 ja 50). Vain Jeesus voi sanoa nämä sanat, koska hän on maksanut koko sinun syntivelkasi omalla verellään.

5. JEESUKSEN OPETUKSIA: KAKSI KADONNUTTA POIKAA

Luukas 15:11–32

Taustaa: Perintöä ei yleensä jaeta isän eläessä. Israelilainen talo ei seisonut kukkulalla ylhäisessä yksinäisyydessään, vaan tiheästi asutetun kylänraitin varrella. Ainoa paikka, mistä voi nähdä vähän kauemmas, oli talon katto.

Jakeet 11–12

- Miettikää, miksi nuorempi veljeksistä ei ollut tyytyväinen elämäänsä, vaikka hänellä oli hyvä koti ja hyvä isä?
- Esittämällä pyyntönsä poika ilmaisi toivovansa isänsä kuolemaa. Miten hän kehtasi loukata isäänsä tuolla tavalla?
- Mistä syystä isä suostui poikansa vaatimukseen, vaikka varmasti tajusi, mikä siitä seuraisi (12b)?
- Miksi Jumala ei koeta pysäyttää ihmistä, joka tahtoo lähteä pois hänen luotaan?

Jakeet 13 ja 30

- Mitä mieltä olet nuoren miehen elämästä ulkomailla – oliko se hauskaa vai ei? Perustele vastauksesi.

Jae 14

- Miten on mahdollista, ettei nuori mies saanut ulkomailla yhtään oikeaa ystävää, joka olisi pysynyt hänen ystävänään myös pahan päivän tullen?
- Miksi oikeita ystäviä on vaikea saada bilettämällä?

Jakeet 15–16. Sikopaimenen työ oli pahinta, mitä juutalainen voi kuvitella, koska sika oli hänelle saastainen eläin.

- Miettikää, miksi tämän sikopaimenen ei annettu syödä edes sikojen palkoja nälkäänsä?
- Miten sikopaimen voi pysyä hengissä noissa olosuhteissa?

Jakeet 17–19

- Mikä sai pojan ”menemään itseensä” sen sijaan että hän olisi tehnyt itsemurhan toivottomassa tilanteessaan?
- Jakeet 17–19 sisältävät nuoren miehen suunnitteleman synnintunnustuksen. Mitä hän tarkoitti sanoessaan, että oli tehnyt syntiä paitsi isäänsä myös ”taivasta vastaan”?
- Mieti, mitä syntejä sinä olet tehnyt a) isääsi & äitiäsi ja b) taivasta vastaan? Voit vastata hiljaa mielessäsi.
- Mistä syystä nuori mies ei katsonut voivansa pyytää isältään pääsyä takaisin pojan asemaan?
- Millaiset ihmiset yleensä ajattelevat, etteivät he ole arvollisia Jumalan lapsen asemaan?

Jae 20

- Missä isä oli viettänyt aikaansa kaikki ne vuodet, kun hänen poikansa oli ollut poissa kotoa, ja miksi?
- Mitä isä ehkä ajatteli ensimmäiseksi nähdessään poikansa laahustavan kylään johtavalla tiellä ryysyissään ja paljain jaloin?
- Mitä kyläläiset ehkä ajattelivat nähdessään tuhlaajapojan lähestyvän kylää surkeassa tilassa?
- Muistamme, etteivät miehet juokse Lähi-idän kulttuuripiirissä. Miksi isä kuitenkin juoksi pitkin kylänraittia poikaansa vastaan?

Jakeet 21–24. Huomatkaa, että vain orjat kulkivat tuohon aikaan paljain jaloin.

- Miksei poika sanonut isälleen sitä, mitä oli suunnitellut sanovansa, eli miksi hän ei pyytänyt päästä palvelijan asemaan?
- Mistä isän antamat sormus ja parhaat vaatteet olivat osoituksena?
- Millä hetkellä isä antoi tai oli antanut pojalleen anteeksi?
- Miksi isä halusi järjestää suuret juhlat koko kylälle?

Jakeet 25–28

- Miksi vanhempi poika ei ollut lähtenyt nuoremman veljensä tavoin ulkomaille, vaikka hänkin oli tyytymätön elämäänsä?
- Vanhempi poika nöyryytti isänsä koko kyläyhteisön edessä kieltäytyessään tulemasta tämän järjestämiin juhliin. Miksi tämä ”hyvä” poika ei rakastanut isäänsä?

Jakeet 29–32. Jakeen 29 verbi kuuluu sanatarkasti kreikaksi ”raataa kuin orja”.

- Vanhempi poika erehtyi väittäessään täyttäneensä kaikki isänsä käskyt. Mitä isä olisi toivonut häneltä kaikkein eniten?
- Miksi vanhempi poika piti itseään pikemminkin orjana kuin omaisuuden haltijana, vaikka isä oli luvannut hänelle puolet omaisuudestaan (ks. myös 12b)?
- Millaiseen kristittyyn Jeesus viittaa puhuessaan vanhemmasta pojasta?
- Miksi Jeesus lopetti kertomuksensa ikään kuin kesken kertomatta sitä, menikö isovelji sisälle juhliin vai ei?
- Jeesuksen vertauksissa juhlat merkitsevät aina taivasta. Kuka pääsee tuhlaajapoika-vertauksen mukaan taivaaseen, ja kuka ei sinne pääse?
- Mikä on tuhlaajapoika-vertauksen sanoma juuri sinulle?

Ilosanoma: Jeesuskin jätti Isänsä kodin, mutta täysin eri syistä kuin tuhlaajapoika, nimittäin tehdäkseen Isänsä tahdon. Mutta kun hän oli palaamassa kotiinsa (kuollessaan), hän ei suinkaan saanut osakseen samaa vastaanottoa kuin tuhlaajapoika. Päinvastoin: taivaan ovi paiskattiin kiinni hänen nenänsä edessä ja hän joutui huutamaan: ”Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?” Juuri siksi, ettei Jeesus saanut tuhlaajapojan vastaanottoa, taivaan ovi on nyt apposen auki jokaisen elämänsä pilanneen tuhlaajapojan ja -tytön edessä.

6. JEESUKSEN OPETUKSIA B: KUKA ON LÄHIMMÄISENI?

Luukas 10:25–37

Taustaa: Tämän vertauksen tilanne on vähän samanlainen, kuin että joku moneen kertaan haukuttu maahanmuuttaja ryhtyisi auttamaan loukkaantunutta äärioikeistolaista. Jeesuksen aikaan **juutalaiset halveksivat** pohjoisina naapureinaan asuvia **samarialaisia**. Nämä olivat näet puoliksi assyrialaisen jälkeläisiä ja heidän uskontonsa oli osittain erilainen kuin juutalaisten uskonto. Molemmat uskoivat kyllä yhteen Jumalaan ja viiteen Mooseksen kirjaan.

Jakeet 25–27. Lainoppinut tarkoitti Raamattunsa tuntevaa ihmistä. Tuon ajan lainoppineet olivat Jeesuksen vastustajia.

- Miksi lainoppinut halusi koetella Jeesusta?
- Miten sinä vastaisit lainoppineen ensimmäiseen kysymykseen?
- Miksi Jeesus vastasi lainoppineelle toisella kysymyksellä?
- Lainoppinut vastasi Jeesuksen kysymykseen rakkauden kaksoiskäskyllä. Miksi sitä käskyä on todella vaikea täyttää?
- Jos rakkauden käskyn noudattaminen on taivaaseen pääsyn ehto, niin kuka pääsee taivaaseen? Pääsetkö sinä?

Jakeet 28–29

- Katsokaa jaetta 28. Onko Jeesus siis sitä mieltä, että rakkauden käskyn noudattaminen on taivaaseen pääsyn ehto?
- Miettikää, keitä kaikkia lainoppinut piti lähimmäisinään ja keitä hän ei pitänyt?
- Jakeesta 28 käy ilmi, että lainoppinut uskoi täyttäneensä Jumalan lain, siis myös rakkauden käskyn. Mistä tiedämme, että hän oli väärässä?

Jae 30. Jerusalemin ja Jerikon välinen vuoristotie oli 25 km pitkä ja harvaan asuttu, siis ihanteellinen paikka maantierosvoille. Hakattu mies oli juutalainen, samoin kuin pappi ja leeviläinenkin.

- Millainen pahoinpitely tarvitaan, ennen kuin hakattava on henkiiieverissä?
- Mikä oli tehnyt maantierosvot noin kovasydämisiksi?
- Millaista apua mies olisi tarvinnut? Miten kauan hän arvioilta voisi pysyä hengissä, jos kukaan ei häntä auttaisi?
- Kuvitelkaa, millaisia ajatuksia risteili puolikuoliaan miehen päässä hänen tullessaan välillä tajuihinsa?
- Mitä mies ajatteli kuullessaan askelten lähestyvän? Entä silloin, kun askelet loittonivat?
- Mitä liikkui vaimon ja lasten mielessä, kun he odottivat perheen isää matkalta kotiin?

Jakeet 31–32. Pappi ja leeviläinen (eräänlainen suntio, kirkon talonmies) olivat matkalla Jerusalemin temppeliin suorittamaan uskonnollisia velvollisuuksiaan. Jos he koskisivat vereen tai kuolleeseen, he eivät saisi mennä temppeliin sen päivän aikana. Niin oli kirjoitettu Mooseksen laissa.

- Alkutekstistä näkyy, että sekä pappi että leeviläinen menivät toiselle puolelle tietä nähdessään puolikuolleen miehen. Miksi he sen tekivät?
- Miten pappi ja leeviläinen voivat pitää uskonnollisia velvollisuuksiaan tärkeämpinä kuin kuolevan miehen auttamista?
- Mitä papin ja leeviläisen olisi pitänyt tehdä, jos maantierosvojen hyökkäys pelotti heitä?
- Mitä pappi ja leeviläinen olisivat tehneet, jos tienposkessa olisi maannut heidän oma poikansa?
- Miten pappi ja leeviläinen tulkitsivat käskyä: ”Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi”?
- Onko mielestänne mahdollista rakastaa Jumalaa yli kaiken ja kulkea samalla kärsivän lähimmäisen ohi häntä auttamatta?

Jakeet 33–34

- Miksi olisi ollut ymmärrettävää, jos samarialainen olisi kulkenut mukiloidun juutalaisen ohi häntä auttamatta. Katsokaa Taustaa-kohtaa.
- Mitä arvellette, pelottiko samarialaista, että maantierosvot hyökkäisivät ehkä hänenkin kimppuunsa, jos hän jäisi hoitamaan haavoittunutta? Miksi pelotti? Miksi ei pelottanut?
- Miksi samarialainen ohikulkija päätti kuitenkin auttaa viholliskansan jäsentä?
- Mitä viini vaikutti haavoihin? Entä oliiviöljy? Mistä samarialainen sai kangasta, jolla hän sitoi hakatun miehen haavat? Kauanko aikaa tähän ensiapuun meni?
- Millainen operaatio oli puolitajuttoman miehen nostaminen juhdan selkään ja hänen kuljettamisensa vuoristotiellä monen kilometrin matkan?
- Mitä kaikkea pieksetyn miehen kohtaaminen vaikutti samarialaisen omiin matkasuunnitelmiin?

Jae 35. Kaksi denaaria oli työmiehen kahden päivän palkka eli 1/15 osa kuukausipalkasta. Sillä summalla voitiin asua majatalossa kuukausi.

- Arvioikaa, paljonko rahaa (meidän valuutassamme) samarialainen loppujen lopuksi käytti tuiki tuntemattoman juutalaisen hoitoon.
- Mitä samarialainen halusi varmistaa sanoessaan majatalon isännälle tämän jakeen sanat ennen lähtöään?

Jakeet 36–37 ja 29

- Mikä on vertauksen mukaan oikea vastaus lainopettajan kysymykseen, kuka on hänen lähimmäisensä?
- Miksi Jeesus ei puhunut tälle lainopettajalle sanaakaan armosta? Vertauksen sovellutuksia:
- Miettikää, keitä ovat ne lähimmäiset, joita teidän pitäisi auttaa.
- Mitä yhteistä Jeesuksella itsellään oli laupiaan samarialaisen kanssa? Entä hakatun miehen kanssa?
- Missä suhteessa Jeesus auttoi meitä lähimmäisiään vielä enemmän kuin laupias samarialainen oli auttanut juutalaista?

Ilosanoma: Kukaan muu kuin Jeesus ei ole koskaan pystynyt täyttämään rakkauden kaksoiskäskyä sataprosenttisesti. Hän on se varsinainen laupias samarialainen. Meitä auttaessaan Jeesus tuli pieksetyksi, riisutuksi, hylätyksi ja tapetuksi. Sillä tavalla hän hankki meille rakkauden käskyn rikkojille syntien anteeksiannon ja pääsyn iankaikkiseen elämään.

7. JEESUS KOHTAA VEROTOIMISTON JOHTAJAN

Luukas 19:1–10

Taustaa: Publikaani tarkoittaa veronkerääjää. Israelin veronkerääjät olivat ajanlaskumme alussa kuuluja epärehellisyydestään. Ensinnäkin he olivat miehitysvallan (roomalaisten) palveluksessa, ja toiseksi he pistivät verorahoja omaankin taskuunsa. Veronkerääjät olivatkin yleensä rikkaita. Jakeesta 7 näemme, miten epäsuosittu mies Sakkeus oli omassa kaupungissaan.

Jakeet 1–2 ja 7. Jeesus kävi tietävästi Jerikossa vain tämän kerran, viikkoa ennen kuolemaansa.

- Miettikää, mitä Sakkeuksen elämään oli vaikuttanut se, että hän oli ollut lyhempi kuin toiset pojat?
- Miksi Sakkeus oli valinnut itselleen juuri veronkantajan ammatin, miettikää eri mahdollisuuksia?
- Mitä Sakkeus ehkä ajatteli käskystä ”Älä varasta!”, joka oli opetettu hänelle synagogakoulussa. (Miten veronkerääjät ehkä puolustelivat käytöstään viedessään köyhältä hänen viimeisen lampaansa tai kolikkonsa?)
- Sakkeuksesta oli tullut Jerikon verotoimiston johtaja. Mitä kaikkea vaadittiin mieheltä, joka onnistui pääsemään miehiteytissä maassa suuren kaupungin verojohtajaksi?
- Miten Sakkeus ehkä suhtautui siihen, että kaikki jerikolaiset halveksivat häntä (7)?
- Sakkeus oli luultavasti lähempänä viittäkymmentä, sillä johtajaksi pääseminen vie aina aikaa. Hänellä oli siis jo isoja lapsia. Mitä lapset ehkä isänsä ammatista ajattelivat?
- Ihminen miettii usein viisikymppisenä uudelleen elämänsä arvoja. Mitä luulette Sakkeuksen toivoneen loppuelämältään tässä vaiheessa?

Jakeet 3–4. Yleensä veronkerääjät eivät halunneet olla missään tekemissä uskonnollisten ihmisten kanssa ja päinvastoin. Publikaaniksi tultuaan Sakkeuskin oli varmaan lopettanut synagogassa ja temppeleissä käynnit.

- Miettikää eri syitä, miksi Sakkeus tahtoi nyt ehdottomasti nähdä Jeesuksen?
- Itseenään kunnioittava mies ei koskaan juokse Lähi-idän kulttuureissa. Mitä se osoittaa Sakkeuksesta, että hän käyttäytyi niin epäsovinnaisesti, kuin jakeissa 3–4 häntä kuvataan?
- Metsäviikunapuu voi kasvaa suureksi kuin tammi. Mitä luulette, toivoiko Jerikon verojohtaja tulevansa nähdäksi puussa vai toivoiko hän, ettei kukaan häntä siellä huomaisi? Perustelkaa vastauksenne.

Jae 5

- Tämä oli siis Jeesuksen ensivisiitti Jerikoon. Mitä Sakkeus ajatteli, kun hän yhtäkkiä kuuli nimensä puun alta Jeesuksen suusta?
- Yhdessä syöminen oli juutalaisille ystävyuden merkki. Milloin Jeesus oli päättänyt, että hän menisi Sakkeuksen luo kylään ja ryhtyisi hänen ystäväkseen? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miten Sakkeus olisi ehkä reagoinut, jos Jeesus olisikin sanonut puun alta: ”Jos muutut kunnan ihmiseksi ja lopetat varastamisen, niin sitten tulen luoksesi kylään?”
- Miten sinä reagoisit, jos joku sanoisi sinulle: ”Jos muutut ensin hyväksi ihmiseksi, niin sitten tahdon olla ystäväsi?”
- Mitä jerikolaiset olisivat ajatelleet, jos Jeesus olisi käskenyt Sakkeusta muuttumaan, vrt. jae 7?
- Miksi ihmistä ei muuta se, että häntä käsketään muuttumaan?
- Minne Jeesuksella oli kiire?

Jae 6

- Mikä teki Jerikon verojohtajan iloiseksi tuossa tilanteessa sen sijaan että hän olisi ollut hirveän nolo?
- Miksi oli tärkeää, että tämä ensimmäinen kohtaaminen Sakkeuksen ja Jeesuksen välillä oli julkinen?

Jae 7

- Mitä jerikolaiset ajattelivat **itsestään** tämän jakeen mukaan?

Jae 8. Tässä jakeessa vuoden 1992 käänös on paras: ”Keneltä olen liikaa kiskonut...”

- Mikä muutti yhtäkkiä Sakkeuksen sydämen niin, ettei raha enää ollutkaan hänelle korkein arvo?
- Laskekaa suunnilleen, montako prosenttia entisestä omaisuudesta Sakkeukselle jäi käteen?
- Mitä jerikolaiset ehkä ajattelivat, kun verojohtaja auttoi kaupungin köyhiä suurilla rahasummilla ja kierteli sen jälkeen kaupunkilaisten ovilla maksamassa verovilppejään nelinkertaisesti takaisin?

Jakeet 9–10

- Miettikää, miten Sakkeus muuttui isänä tultuaan uskoon?
- Abraham on juutalaisten esi-isä ja kristittyjen uskon isä. Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan, että Sakkeus on Abrahamin poika? (Kiinnostuneet voivat katsoa myös Room. 4:3–5.)
- Kuka tässä tilanteessa etsi ketä: Sakkeus Jeesusta vai Jeesus Sakkeusta? Perustelkaa vastauksenne.
- Milloin Sakkeus tuli mielestänne uskoon, mainitkaa jae.
- Mitä tapahtui sille rangaistukselle, jonka Jumala oli laissaan säättänyt varkaille?

Ilosanoma: Matkallaan Jerusalemiin ristiinnaulittavaksi Jeesus poikkesi Jerikoon nimenomaan Sakkeuksen tähden. Antaessaan verojohtajalle synnit anteeksi hän tiesi, että hänen itsensä pitäisi seuraavalla viikolla kantaa niiden rangaistus ristille. Syntien anteeksisaaminen oli ilmaista Sakkeukselle ja on sitä meillekin, mutta Jeesukselle se maksoi hänen henkensä.

8. JEESUS KOHTAA SOKEAN KERJÄLÄISEN

Markus 10:46–52

Aluksi: Jerikosta poistuessaan Jeesus kohtasi sokean kerjäläisen, joka tunnisti hänet Daavidin pojaksi. Tuhat vuotta aikaisemmin Jumala oli luvannut kuningas Daavidille, että tämän poika istuisi iankaikkisesti Israelin valtaistuimella (2. Sam. 7:12–16). Siitä lähtien juutalaiset olivat odottaneet uutta Daavidia, joka vapauttaisi heidän valtakuntansa roomalaisten miehityksestä. Roomalaiset eivät tietenkään sietäneet puhetta Israelin entisistä saati sitten nykyisistä kuninkaista.

Alustava kysymys

- Mikä mielestäsi siinä olisi pahinta, jos sinun pitäisi elättää itsesi kerjäämällä?

Jae 46

- Miettikää, millainen oli sokean Bartimaioksen tavallinen arkipäivä.
- Mitä se osoittaa, ettei tätä miestä kutsuttu etunimellä, vaan vain isännimellä ”Timaioksen poika”?
- Mitä kaikkea Bartimaios oli oppinut elämästä, ihmisistä ja politiikasta istuessaan vuodesta toiseen valtatie varrella?
- Bartimaios oli kuullut huhuja Jeesuksesta ja varmaan toivoi saavansa tavata hänet joskus. Mitä eri mahdollisuuksia hänellä oli tavoittaa Jeesus, jos tämä joskus sattuisi tulemaan Jerikoon?
- Mistä on osoitusta, ettei kukaan ollut vienyt Bartimaiosta Jerusalemiin parannettavaksi, vaikka kaupunki oli vain 30 km päässä ja Jeesuksen tiedettiin käyvän siellä juhlapäivinä?

Jakeet 47–48. Useimmat ihmiset eivät tieneet, että Jeesus oli Daavidin jälkeläinen. Häntä oli näet nimitetty Daavidin pojaksi vain kerran tähän mennessä, ja sen oli tehnyt kanaantilainen nainen Israelin rajojen ulkopuolella.

- Luuletteko, että Bartimaios oli itse päättellyt Jeesuksen olevan Daavidin poika vai oliko hän kuullut asian muilta? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Bartimaios ei pelännyt roomalaisia karjuessaan täysin palkein Daavidin pojan eli siis kuninkaan nimeä?
- Miksi ihmiset tahtoivat vaientaa Bartimaioksen avunhuudon?
- Millä kahdella tavalla Bartimaioksen huuto muuttui, kun häntä koetettiin vaientaa?
- Mitä ympärillä olevien ihmisten olisi pitänyt tehdä sen sijaan, että he kielsivät Bartimaiosta huutamasta? (Miksi kukaan ei halunnut tarttua Bartimaioksen käteen ja viedä häntä Jeesuksen luo?)
- Miksi meidänkin on helppo kulkea avuntarvitsijoiden ohi?

Jae 49

- Miten Jeesus osoitti ympärillä oleville kansanjoukoille, että hän todellakin oli Daavidin poika?
- Miksi Jeesus ei mennyt kerjäläisen luo, vaan käski muiden tuoda hänet luokseen?
- Mitkä olivat Bartimaioksen tunnelmat hänen kuullessaan, että Jeesus kutsui häntä?
- Aivan äsken ihmiset olivat käskeneet kerjäläisen pitää suunsa kiinni, mutta nyt he sanoivat kauniisti: ”Ole turvallisella mielellä, hän kutsuu sinua.” Mikä oli saanut heissä aikaan tämän muutoksen?

Jae 50. Luultavasti viitta oli Bartimaioksen kallein omaisuus, joka toimitti yöllä myös patjan ja peiton virkaa.

- Mitä se osoittaa Bartimaioksesta, että hän jätti kallisarvoisen viittansa maahan makaamaan? (Entä jos hän ei löytäisi sitä koskaan enää?)

Jae 51

- Miksi Jeesus kysyi Bartimaiokselta itsestään selvää asiaa?
- Miksi oli tärkeää, että Jeesus keskusteli sokean kerjäläisen kanssa, ennen kuin paransi hänet?
- Mitä kaikkea tuo pieni keskustelu osoitti ympärillä oleville ihmisille a) Jeesuksesta ja b) Bartimaioksesta?
- Jeesus tekee sinulle saman kysymyksen kuin Bartimaiokselle: ”Mitä haluat minun tekevän sinulle?” Voit vastata hänelle hiljaa sydämessäsi.

Jae 52

- Millä tavalla Jeesus paransi Bartimaioksen silmät?
- Jeesus puhuu tässä sokean kerjäläisen uskosta. Mikä Bartimaioksen käytöksessä oli ollut osoitusta hänen uskostaan Jeesukseen?
- Jerikolaiset eivät olleet siihen asti pitäneet Bartimaiosta minään uskovaisena. Mitä he ehkä ajattelivat, kun Jeesus tällä tavalla ylisti hänen uskoaan?
- Miksi Bartimaios läksi kulkemaan Jeesuksen perässä Jerusalemiin?

Kokoavat kysymykset

- Seuraavana päivänä koko kansa huusi Jeesusta Daavidin pojaksi Jerusalemin porteilla (11:9–10). Minkä verran luulette Bartimaioksen huudon vaikuttaneen asiaan?
- Vain viikko tämän jälkeen Bartimaios joutui näkemään vastaparantuneilla silmillään, miten hänen hyväntekijänsä lyötiin ristille. Millaiseen kriisiin hän silloin ehkä joutui?
- Mitkä olivat Bartimaioksen tunnelmat hänen kuullessaan huhuja Jeesuksen ylösnousemuksesta?

Ilosanoma: Bartimeus sai silmiensä valon takaisin. Jeesus taas joutui kuolemaan sysipimeydessä, Jumalan hylkäämänä ristinpuulla siksi, ettei Bartimaioksen eikä meidän muidenkaan tarvitsisi joutua ikuisen pimeyteen.

9. JEESUS KOHTAA KAKSI MURHAMIESTÄ

Luukas 23:32–43

Taustaa: Rooman valtakunnassa ihmisiä ristiinnaulittiin yleensä vain karkeimmista rikoksista. Voimme siis olettaa, että nämä kaksi miestä olivat **moninkertaisia ja säälimättömiä murhamiehiä**. Juutalaisina hekin olivat käyneet **synagogakoulua** ja oppineet siellä kymmenen käskyä, esimerkiksi ”Älä tapa” ja ”Älä varasta”.

Alustava kysymys

- Onko mielestänne jokaisella nuorella vaara tulla väkivaltaiseksi, vai onko kysymys vain tietyistä ihmisryhmästä? Perustelkaa vastauksenne.

Jae 32

- Millaisia näiden murhamiesten ihmissuhteet olivat ehkä olleet heidän kasvuvuosiensa?
- Mikä olisi ehkä voinut pysäyttää nämä miehet heidän rikollisella urallaan?
- Millainen yleensä on rikollisten arvomaailma verrattuna tavallisten ihmisten arvomaailmaan?

Jakeet 33–34. Huomaamme, että ristiinnaulitut riisuttiin ensin alastomiksi.

- Ristiinnaulitsemista pidetään julmimpana rangaistuksena, jonka ihmiskunta koskaan on keksinyt. Mitkä kaikki seikat tekevät siitä äärimmäisen julman ja nöyryyttävän?
- Miten luulette kahden murhamiehen suhtautuneen ristiinnaulitsemiseensa ja ristiinnaulitsijoihinsa?
- Mikä Jeesuksen rukouksessa ehkä ihmetytti kahta murhamiestä kaikkein eniten?
- Miksi Jeesus puolusteli kiduttajiaan taivaalliselle Isälleen?
- Palauta mieleesi se henkilö, joka on loukannut sinua kaikkein eniten. Mitä siihen tarvittaisiin, että sinä voisit rukoilla hänen puolestaan saman rukouksen, jonka Jeesus rukoili ristillä?
- Sotilaat siis heittivät Jeesuksen ristin juurella arpaa hänen vaatteistaan. Mitä luulette, miksi ristiinnaulittavat tahdottiin vielä riisua alastikin?

Jae 35. Profeetat olivat ennustaneet Vanhassa testamentissa, että Jumala lähettäisi Israelille kuninkaan, uuden Daavidin. Hepreaksi tuota kuningasta kutsuttiin Messiaaksi, kreikaksi Kristukseksi. Nimi tarkoittaa ”voideltua”.

- Mikä kansan oli nyt vaiennut; samana aamuna se oli huutanut Jeesusta ristille?
- Hallitusmiehet vihasivat Jeesusta ja tahtoivat haukkua häntä miten vain pahimmin pystyisivät. Mitä ajattelette heidän ”haukuistaan”?
- Miksi Jeesus ei tahtonut auttaa itseään, vaikka olikin aina auttanut muita?

Jakeet 36–37. Nämä pilkkaajat olivat roomalaisia sotilaita.

- Miksi Jeesus ei vastannut mitään kenenkään pilkkauksiin?
- Myös murhamiehet kuulivat ne syyt, mistä Jeesusta pilkattiin (34, 37). Mikä heitä ehkä ihmetytti eniten näissä pilkkahuodoissa?

Jae 38. Ristiinnaulittujen pään päälle saatettiin kirjoittaa heidän rikoksensa. Huomatkaa, että Jeesuksella tosiaan oli päässään piikkikruunu. Voimme nimittää kahta murhamiestä A:ksi ja B:ksi.

- Mikä sai ensimmäisen murhamiehen (A) uskomaan kyltin sanat, eli sen, että Jeesus on kuningas ja hänellä on valtakunta? Hänhän myöntää uskovansa niihin jakeissa 42. Mitkä kaikki asiat todistivat hänelle Jeesuksen kuninkuuden puolesta?
- Miksi samat todisteet eivät saaneet toista murhamiestä (B) uskomaan siihen, että Jeesus on Messias-kuningas?
- Jos sinä olisit seisonut ristin juurella, luuletko että sinä olisit pystynyt uskomaan kuninkaaseen, joka riippuu ristillä piikkikruunu päässään ja jonka valtakunta on näkymätön? Miksi olisit, miksi et olisi?

Jakeet 39–41

- Mitä osoittaa toisesta rikollisesta (B) se, että hän ryhtyi pilkkaamaan Jeesusta tuskansa keskeltä (39)? Mihin hän oikein pyrki?
- Ensimmäinen rikollinen (A) alkoi yhtäkkiä puhua kaverilleen jumalanpelosta (40). Miksi Jeesuksen pilkkaaminen oli hänen mielestään osoitusta puuttuvasta jumalanpelosta?
- Yleensä rikolliset eivät myönnä syyllisyyttään viimeisessä hädässäkään. Mikä sai A:n tunnustamaan, että kuolemanrangaistus oli hänelle ja hänen toverilleen oikeudenmukainen rangaistus?
- Miksi toinen rikollinen (B) ei myöntänyt vielääkään omia syntejään?
- Mistä A voi tietää, ettei Jeesus ollut tehnyt mitään paha?

Jakeet 42–43. Luultavasti A oli varma siitä, että joutuisi helvettiin tekemiensä murhien tähden.

- Jae 42 sisältää lyhyen rukouksen: ”Muista minua!” Miksi A ei saman tien pyytänyt, että pääsisi sisälle Jeesus-kuninkaan valtakuntaan?
- Mitä kaikkea lohdutusta sisältyi Jeesuksen vastaukseen katuvalle murhamiehelle? (Mitä A:lle merkitsi se, että hän pääsisi paratiisiin jo samana päivänä? Mitä A:lle merkitsi, että hän saisi olla paratiisissa yhdessä Jeesuksen kanssa?)

- Miksi Jeesus ei puhunut murhamiehelle taivaasta, vaan paratiisista?
- Raamatun alussa kerrotaan, että paratiisin portilla seisoo enkeli estämässä miekka kädessään syntisten pääsyä sisälle. Miksi tuo portti aukeni yhtäkkiä murhamiehen eteen?
- Miettikää, millaisia olivat A:n elämän viimeiset tunnit; oliko hän onnellinen vai onneton?
- Minkä perinnön A jätti omalle perheelleen ja jälkipolville?

Ilosanoma: Paratiisin portti avautui murhamiehelle, koska Jeesus kulki helvetin portin läpi hänen sijaisenaan – ja meidän sijaisenaamme. Jeesus kärsi rangaistuksen kaikista tuon murhamiehen synnistä ja siksi hän voi saada ne anteeksi. Niin mekin voimme, oimmepa tehneet miten kauheita tekoja hyvänsä.

10. YLÖSNOUSSUT JEEBUS KOHTAA EPÄILIJÄN

Johannes 20:19–31

Taustaa: Jeesus vietti haudassa perjantaiyön, lauantain ja sunnuntaiyön. Sunnuntaiaamuna hän nousi kuolleista. Kukaan ei sitä nähnyt, mutta enkelit ja ylösnoussut Jeesus ilmoittivat ilouutisen haudalle tulleille naisille. Opetuslapset eivät aluksi uskoneet naisten kertomusta. Sitten tuli sunnuntai-ilta...

Jakeet 19–20

- Miksi opetuslapset lukitsivat ovensa, mitä he pelkäsivät juutalaisten heille tekävän? (Miksi he eivät uskoneet Jumalan varjelukseen?)
- Mitä opetuslapset nyt ajattelivat ja uskoivat Jeesuksesta: kuka hän oli?
- Mitä miehet ehkä ajattelivat niistä kolmesta vuodesta, jotka he olivat käyttäneet Jeesuksen seuraamiseen?
- Yhtäkkiä Jeesus ilmestyi opetuslapsilleen lukittujen ovien taakse. Mitä se hänestä osoittaa?
- Mitä kaikkea opetuslapset tajusivat sillä hetkellä, kun he näkivät Jeesuksen arpiset kädet ja kyljen?
- Jeesus toivotti opetuslapsilleen rauhaa. Mikä toi siis rauhan opetuslasten sydämeen?
- Mikä synnytti opetuslasten sydämeen suuren ilon?

Jakeet 21–23

- Millaiseen tehtävään Jeesus lähetti nämä miehet?
- Miksi opetuslapset tarvitsivat tehtävässään Pyhää Henkeä?
- Mitä tarkoittaa, että apostoleilla ja heidän jälkeensä seurakunnan paimenilla on valta sekä antaa synnit anteeksi että kieltää niiden anteeksianto?
- Millainen voisi olla se tilanne, kun seurakunnan paimen joutuisi kieltämään syntien anteeksiannon joltakulta ihmiseltä?

Jakeet 24–25. Tuomaksen nimi tulee aramean sanasta ”kaksonen”. Didymos on kreikkaa ja tarkoittaa samaa asiaa.

- Mitä se vaikuttaa ihmiseen, jos hän on toinen kaksosista?
- Miettikää eri mahdollisuuksia, minne Tuomas oli mennyt Jeesuksen kuoleman jälkeen. Miksi hän ei pysytellyt muiden opetuslasten luona?
- Mikä Tuomaksen ”epäuskontunnustuksessa” kiinnittää huomiotanne (25)?
- Miksi Tuomas ei voinut uskoa kymmenen parhaan kaverinsa todistusta siitä, että Jeesus he ovat nähneet elävän Jeesuksen?
- Jos sinä olisit ollut Tuomaksen asemassa, olisitko uskonut kaveriesi puheita? Miksi olisit, miksi et olisi?
- Miksi on toisinaan hyväkin, ettemme usko kaikkia juttuja, joita meille kerrotaan?
- Mikä sai Tuomaksen pysymään iloitsevien opetuslasten joukossa koko seuraavan viikon, vaikkei hän itse jakanut heidän ilonaihettaan? Miksi hän ei lähtenyt omille teilleen?
- Mitä Tuomakselle olisi tapahtunut, jos hän olisi lähtenyt tässä vaiheessa tiehensä?
- Miksi on tärkeää pysyä kristittyjen yhteydessä juuri silloin, kun alkaa epäillä kristinuskon luotettavuutta?

Jakeet 26–27

- Mistä huomaamme, ettei Jeesus ollut kummitus tai henki?
- Mitä mieltä olette: pistikö Tuomas sormensa Jeesuksen haavoihin vai eikö pistänyt? Perustelkaa vastauksenne.
- Tuomas oli samanlainen kuin monet aikamme ihmiset: hän ei halunnut uskoa muuta kuin tieteellisesti todistettuja faktoja. Mikä on kuitenkin Tuomaksen ja aikamme ateistin ero?
- Miten Jeesus tämän tekstin mukaan suhtautuu ihmiseen, joka ei voi uskoa häneen, vaikka tahtoisi?

Jae 28

- Tuomas on ensimmäinen Uuden testamentin henkilö, joka kutsuu Jeesusta Jumalaksi, ei siis vain Jumalan Pojaksi. Mistä hän oli päätellyt, että Jeesus on Jumala?
- Miten se asia kääntyi loppujen lopuksi hyväksi, että Tuomas oli ensin epäillyt Jeesuksen ylösnousemusta ja hänen jumaluuttaan?

Jae 29. Autuas tarkoittaa ”ikionnellista”.

- Miksi on autuaampaa uskoa Jeesuksen häntä näkemättä, kuin uskoa häneen vasta näkemisen jälkeen?
- Miksi on autuaasta uskoa Jeesuksen apuun jo silloin, kun sitä ei vielä näy?
- Perimätiedon mukaan Tuomaksesta tuli Intian apostoli. Miettikää, miksi hän halusi lähteä niin kauas lähetystyöhön? Millainen lähetysaarnaja hänestä ehkä tuli?

Jakeet 30–31. Johannes, näiden rivien kirjoittaja, lopettelee tässä evankeliumikirjaansa.

- Miksi Johannes oli halunnut kirjoittaa evankeliumikirjansa?

Kokoava kysymys

- Mikä ero on sen ihmisen elämässä, joka uskoo ruumiin ylösnousemukseen, verrattuna sen ihmisen elämään, joka ei siihen usko? Entä kuoleman lähestyessä, mikä silloin on ero?

Ilosanoma: Jeesuksella on ylösnousemusruumiissaan vielä taivaassakin haavojensa arvet näkyvissä. Juuri niistä me voimme nähdä, miten paljon hän meitä rakastaa. Vasta taivaassa me osaamme antaa täyden arvon Vapahtajamme kärsimyksille ja laulaa niistä hänelle kiitosta iankaikkisesta iankaikkiseen.